

Vianočný zázrak a ja

MATT HAIG
Ilustroval **CHRIS MOULD**

Albatros

Vianočný zázrak a ja

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.albatros.sk
www.albatrosmedia.sk

Matt Haig

Vianočný zázrak a ja – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

Vianočný zázrak a ja

MATT HAIG
Ilustroval **CHRIS MOULD**

Albatros

Matt Haig: Father Christmas and Me
Copyright © Matt Haig, 2017
Illustrations © Chris Mould, 2017
Translation © Jana Bálíková, 2024

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2024

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Vytažovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4 smernice 2019/790 EU je zakázané.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-4292-4
ISBN e-knihy 978-80-566-4279-5 (1. zverejnenie, 2024) (ePDF)

Venujem Pearl, Lucasovi a Andrei.

Niekde inde

Možno si myslíte, že Vianočného otca už dobre poznáte. A som si istá, že niečo naozaj viete. Pravdepodobne viete o výrobní hračiek a soboch. Viete, čo sa deje každý Štedrý večer. Samozrejme, že viete.

No ako poznáte mňa?

Začnem tým, čo pochopíte bez problémov.

Volám sa Amelia Wishartová a mám čierneho kocúra, ktorý sa volá Kapitán Sadzúr. Narodila som sa v Londýne a žila som tam do svojich jedenástich rokov.

No potom som žila *niekde inde*. A to vám bude pripadať dosť nepravdepodobné.

Predpokladám, že ak vám poviem, že som sa presťahovala do Fínska, uveríte mi, pretože Fínsko je na mape. A technicky je to pravda. Presťahovala som sa do Fínska, no na ďaleký, *predaleký* sever, ešte ďalej, než je časť Fínska známa ako Laponsko. To miesto *niekde inde* sa

jednoducho nazýva Ďaleký sever a mestečko sa volá Elfhelm. Nuž, Elfhelm nenájdete na nijakých mapách, ak máme na mysli ľudské mapy. Je to tak preto, že *pre väčšinu ľudí je neviditeľný*. Pochopte, Elfhelm je magické miesto, a na to, aby sme videli magické miesta, musíme veriť v mágiu. A práve ľudia, ktorí kreslia všetky mapy, sú tí, ktorí v mágiu veria najmenej.

Ale Elfhelm je v mnohých ohľadoch obyčajné mestečko. Malé. Skôr nadrozmerná dedina.

A sú tam normálne veci, ako napríklad obchody, domy a radnica. Sú tam ulice a stromy, a dokonca aj banka. No bytosti, ktoré tam žijú, sú celkom iné ako ja. A veľmi sa líšia aj od vás.

Nie sú to ani ľudia. V každom prípade nie človečí ľudia.

Sú zvláštne. Magické.

Nuž...

Sú to elfovia. No ide o to, že ak ste obklopení elfmi, zvláštnymi a nezvyčajnými bytosťami nie sú elfovia.

Je to naopak.

Ste nimi vy.

Sobia cesta číslo 7

Vianočný otec býval na Sobej ceste číslo 7, hneď vedľa Sobieho poľa na okraji Elfhelmu.

Jeho dom, podobne ako mnohé iné domy v Elfhelme, bol postavený zo spevneného perníka a – na rozdiel od takmer všetkých ostatných domov v Elfhelme –

mal také veľké vchodové dvere, že by ste sa nemuseli zohnúť, aby ste nimi prešli.

Bolo tam veľa zábavných vecí. Napríklad šmykľavka z prvého poschodia na prízemie. Zvonček hral melódiu piesne „Spiežovce“. Všade boli hračky. V kuchyni zasa police plné sklenených nádob obsahujúcich najchutnejšie sladkosti – čokoládu, perníky či morušový džem. V obývačke boli sobie hodiny, ktoré pripomínali kukučkové hodiny, ale namiesto kukučky z nich vyskakoval sob. A neukazovali obyčajný nudný ľudský čas, ako je „šesť hodín“ či „deväť hodín a dvadsať minút“, ale elfský čas, čo bolo napríklad Naozaj priskoro a Je načas ísť spať.

Vianočný otec býval sám, no neskôr si objednal u Búvaja, elfského výrobcu postelí, dve ďalšie postele a „najpohodlnejší mačací kôš na svete“ pre Kapitána Sadzúra.

V prvý deň povedal: „Túto noc budem spať dole na trampolíne.“ Trval na tom, že je to veľmi pohodlná trampolína.

Vianočný otec potreboval dve postele navyše, pretože pribudli dve ľudské bytosti – Mary Ethel Wintersová a ja.

Mary bola žena, do ktorej bol Vianočný otec zamilovaný. Červenal sa zakaždým, keď sa na ňu pozrel. A ona ho tiež milovala.

Bola to najláskavejšia a najmilšia osoba, akú som kedy stretla. Líca mala ružové ako jablčka a jej úsmev vždy rozohrial celú miestnosť. Spoznala som ju v Londýne, keď sa mi stala tá najhoršia možná vec. Mama, ktorá čistila komíny, z tejto práce ťažko ochorela. Robila som pre ňu všetko, čo bolo v mojich silách, ale nakoniec choroba zvíťazila a nezmohla som nič. Mama zomrela. Otec nás opustil, keď som bola veľmi malá, takže som sa napokon ocitla v chudobinci pána Jeremiáša Úlisného. Preží-

vala som hrozné obdobie, ale Mary – ktorá pracovala v kuchyni – bola ku mne vždy veľmi dobrá. Tajne mi pridávala lyžičku medu do pomyjí, ktoré sme museli jesť. Nikdy na to nezabudnem.

Mala ťažký život. Predtým, ako prišla do chudobinca, bola bezdomovkyňou a spávala na lavičke pri Tower Bridge, obklopená holubmi.

No napokon, keď sme sa spolu s Kapitánom Sadzúrom vďaka Vianočnému otcovi dostali z chudobinca, Mary išla s nami. A, rovnako ako ja, bola veľmi rada, že sme sa ocitli na oveľa lepšom mieste.

Do Elfhelmu sme prišli na Vianoce, kedy všetky ľudské deti na svete rozbaľovali darčeky, a my sme jedli najbohatšiu a najpestrejšiu vianočnú večeru, akú som kedy videla. Počúvali sme krásnu, šťastím naplnenú hudbu v podaní elfskej kapely, ktorá sa volala Spiežovce. Smiali sme sa, spievali a tancovali elfské divotvorné tance, ktoré sú veľmi komplikované. Spočívajú v energických pohyboch nohami a zároveň sa pri nich treba stále zvrtať a trochu aj plávať – magicky sa vznášať vo vzduchu.

„Myslím, že sa ti tu bude páčiť,“ povedal mi Vianočný otec neskôr, keď sme sa išli korčuľovať na zamrznuté jazero.

„Áno, už teraz sa mi tu páči,“ odvetila som.
Skutočne sa mi tam páčilo. Istý čas. No
potom sa mi podarilo rozmlátiť svoje šťastie na
márne kúsky.

Karamelka nádeje

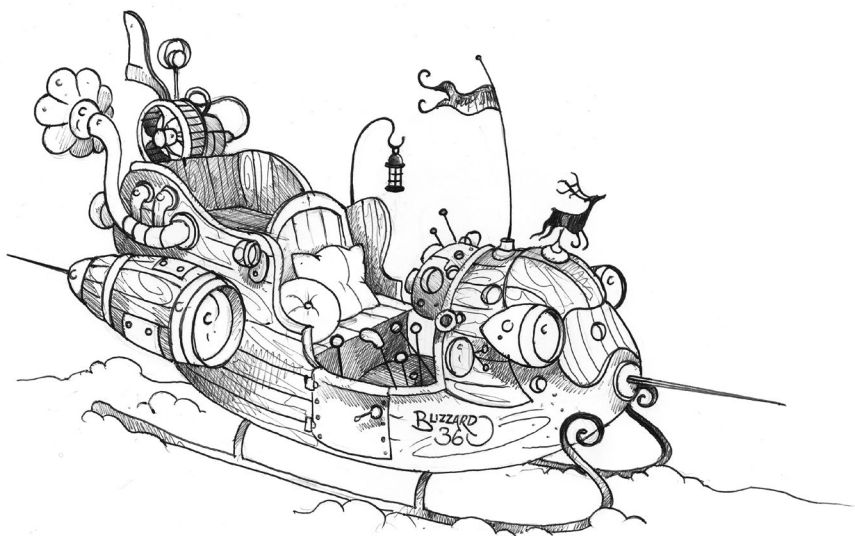
Ak sa chcete v Elfhelme dostať kamkoľvek, musíte sa pohybovať v blízkosti veľkej ulice s názvom Hlavná cesta. Elfovia pri vymýšľaní názvov neoplývali originalitou. Napríklad ďalšiu ulicu so siedmimi oblúkmi pomenovali Ulica siedmich oblúkov.

Keď sme kráčali po Hlavnej ceste, prekypovala životom. Boli tam obchody s drevákmi, tunikami a opaskami. Na Hlavnej ceste bola aj inštitúcia nazývaná Škola sánkarstva, kde mali všetky druhy saní. No ani jedny nevyzerali tak pôsobivo, ako tie, na ktorých som sa viezla do Elfhelmu a teraz ich mal Vianočný otec zaparkované na Sobom poli.

Vianočný otec zamával vysokému (podľa elfských kritérií) vychudnutému elfovi, ktorý leštil malé biele sane. Už z diaľky sa ligotali a boli skutočne pekné.

„Ahoj, Kip! To sú tie nové sane, o ktorých som počul?“

Elf sa placho usmial. V týchto končinách ma jeho plachosť dosť prekvapila. „Áno, Vianočný otec, Blizzard 360.“

„Sú krásne. Jednozárahové?“

„Áno, ťahá ich jeden sob.“

A potom sa s ním Vianočný otec pustil do dlhého odborného rozhovoru o tachometroch a postrojoch, výškometroch a kompasoch.

Ich diskusiu ukončil otázkou: „Takže, keď sa začne školský rok, budú na nich jazdiť deti?“

Kip sa zrazu zatváril ustráchané. „Nie,“ povedal. „Toto nie sú detské sane. Pozri na ne, sú väčšie a určené len pre dospelých elfov.“

Potom sa pridala aj Mary. „Nuž,“ povedala a položila mi ruku na plecía, „do školy nastúpi tento rok nové dieťa. Dieťa, ktoré je väčšie ako elfské deti. V skutočnosti je o dosť vyššie ako dospelý elf.“

„Toto je Amelia,“ dodal Vianočný otec, „a ver mi, je to od prírody talentovaná sánkarka.“

Kip sa na mňa zadíval a zbledol ako sneh. „Aha, chápem. Hm. Ehm. Správne. No.“

A to bolo všetko. Vrátil sa k lešteniu saní a my sme kráčali ďalej.

„Chudák Kip,“ ticho vzdychol Vianočný otec. „V detstve zažil niečo hrozné.“

Ostatní elfovia, s ktorými sme sa stretli, boli veľmi priateľskí a zhovorčiví. Matka Breer, výrobkyňa opaskov, prispôsobila Vianočnému otcovi nový opasok. („Ach, Vianočný otec, *narástlo* ti brucho. Musím pridať ďalšiu dierku.“)

Potom sme išli do cukrárne a zoznámili sme sa s cukrárkou Pralinkou, ktorá nám dala ochutnať nové dobroty zo svojej ponuky. Ochutnali sme fialovú morušovú karamelku a sladkosť s výraznou anízovou chuťou, ktorá sa nazýva-

la Blitzenova pomsta (Blitzen bol najobľúbenejší sob Vianočného otca), a potom ďalšiu, s názvom Detský cumlík.

„Prečo sa volá detský cumlík?“ spýtala som sa.

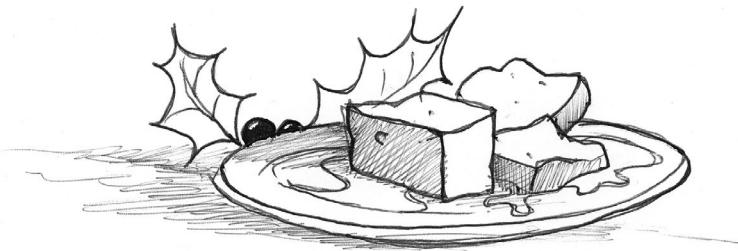
Ukázala na svoje dieťa – malú Suki –, ktoré malo roztomilú tváričku a špicaté uši, spokojne sedelo v odrážadle a cmúľalo sladkosť.

„Na ňu to vždy zaberá,“ povedala Pralinka.

Najneuveriteľnejšia sladkosť zo všetkých však bola Karamelka nádeje.

„Aha, ďalšia karamelka,“ zvolala som a tleskla som rukami. „Milujem karamelky. Akú chuť má táto?“

Pralinka na mňa pozrela, akoby som povedala niečo veľmi hlúpe. „Je to Karamelka nádeje. Chutí podľa toho, v akú chuť dúfaš.“

Takže keď som si ju dala do úst, veľmi som dúfala, že bude chutiť ako čokoláda, a naozaj

mala čokoládovú chuť. Vzápätí som dúfala, že bude chutiť ako jablkový koláč, a mala som v ústach čerstvo upečený jablkový koláč. Potom som si spomenula na pečené gaštany, ktoré som jedávala každé Vianoce ešte predtým, ako mama ochorela a neboli na ne peniaze.

A zacítila som ich, jemné a teplé a rozpadajúce sa ako spomienka. No táto posledná chuť, hoci bola lahodná, vo mne zároveň vzbudila smútok, že už nemám mamu, a tak som ju prehltla a nepýtala som si ďalšie. Dala som si Chechtací bombón, ktorý ma poštekľil na jazyku a rozosmial ma.

Zvonček pri dverách do obchodu jemne zacengal a vošli dvaja elegantní elfovia v červených tunikách.

Jeden z nich mal okuliare a plešatú hlavu a druhý bol guľatý ako zemeguľa.

„Ahoj, Pí,“ prihovoril sa Vianočný otec elfovi s okuliarmi.

Potom sa obrátil ku mne. „Pí je tvoj nový učiteľ matematiky.“

„Ahoj,“ pozdravil sa Pí, ktorý práve prežúval sladké drievko. „Ty si človek. Počul som o ľudskej matematike. Pripadá mi veľmi čudná.“

Bola som zmätená. „Myslela som, že matematika je všade rovnaká.“

Pí sa zasmial. „Práve naopak! Úplne presný opak!“

A potom mi predstavili druhého elfa, ktorý sa volal Kolumbus. „Aj ja som učiteľ. Učím zemepis.“

„Je elfský zemepis rovnaký ako ľudský?“ spýtala sa Mary.

Ale Vianočný otec odpovedal namiesto Kolumba. „Nie. V ľudskom zemepise Elfhelm vôbec neexistuje.“

A potom sme zjedli ďalšie sladkosti a ešte sme si aj prikúpili a zobrali domov. Rozlúčili sme sa s Pralinkou, Pí a Kolumbom a vyšli sme na ulicu. Prechádzali sme okolo novínového stánku, v ktorom predávali *Denný sneh*.

„Ach jaj,“ vzdychol si Vianočný otec. „Nestojí tu rad... Nikto si nechce kúpiť *Denný sneh*.“

O *Dennom snehu* som niečo vedela. Boli to hlavné elfské noviny. Odjakživa ich vydával elf, ktorý sa volal otec Vodol. Otec Vodol bol veľmi zlý elf. Nenávidel Vianočného otca, a keď Vianočný otec prišiel ako chlapec do Elfhelmu, zavrel ho do väzenia. Otec Vodol bol kedysi predsedom Elfskej rady, vládol Elfhelmu a všetkých presvedčil, že sa majú báť

cudzincov, napríklad ľudí. Aj potom, ako sa predsedom stal Vianočný otec, otec Vodol ešte dlhé roky vydával *Denný sneh* – až do posledných Vianoc, kedy sa ukázalo, že podnietil trolov, aby zaútočili na Elfhelm. Jeho trestom nebolo väzenie (elfovia nechodia do väzenia), ale prišiel o *Denný sneh* a musel sa presťahovať do malého domčeka na najtichšej ulici v Elfhelme, ktorá sa volá Veľmi tichá ulica. Všetci to považovali za primeraný trest, pretože elfovia *nenávidia* ticho.

Jediný problém s *Denným snehom* bol, že keď ho prevzala Nooš, bývalá sobia spravodajkyňa, stali sa dve veci. Po prvé, noviny boli oveľa lepšie. Po druhé, prestali sa však predávať. Elfovia boli zjavne radšej, keď otec Vodol vymýšľal príbehy a o všetkom klamal.

Spomínam to práve teraz preto, lebo to súvisí s tým, o čom vám porozprávam neskôr. No v čase, keď som vychádzala z cukrárne, ma trápilo niečo iné.

„Nikdy predtým som nechodila do školy. V chudobinci nás nič nenaučili. Po celý čas sme museli len pracovať. A okrem toho, škola pre elfov je zrejme veľmi zvláštna. Ako tam zapadnem?“

„Uvedom si, že sa podceňuješ,“ povedal Vianočný otec. „Od samého začiatku si dobre zvládala jazdu na saniach, však?“

„Ale čo ak...“

„Počúvaj,“ pokračoval Vianočný otec. „Nemáš sa čoho báť. Toto je Elfhelm. Miesto, kde sa môže stať čokoľvek. Je to ako tá karamelka, čo sme jedli pred chvíľou. Budeš sa *cítiť* podľa toho, v aké pocity dúfaš.“

„Je život naozaj taký jednoduchý, Nikolas?“ spýtala sa Mary, ktorá oslovovala Vianočného otca jeho krstným menom.

„Môže byť,“ odvetil Vianočný otec.

V tej chvíli, keď sme kráčali po Hlavnej ceste, bolo ľahké cítiť rovnakú nádej, ako cítil on. Všetko pôsobilo šťastne a žiarivo.

Práve vtedy som si všimla, že Vianočný otec a Mary sa držia za ruky, a pomyslela som si, aké je to krásne. Možno tá najkrajšia vec, čo som kedy videla. A bola som taká ohromená, že som nahlas vyslovila to, čo som mala na mysli: „Mali by ste sa zosobášiť.“

Obaja sa zvrtili, pozreli na mňa na tej šťastnej, rušnej, zasneženej ulici a vyzerali šokovane.

„Prepáčte,“ ospravedlňovala som sa, „nemala som to hovoriť.“

Pozreli na seba a hlasno sa rozosmiali.

Mary zrazu povedala: „Aký zaujímavý a dobrý nápad, Amelia!“

A Vianočný otec skonštatoval: „Ten najlepší nápad!“

A tak sa Mary Ethel Wintersová vydala za Vianočného otca.

Vianočná matka

Svadba sa konala v posledný deň zimných prázdnin. Deň predtým, ako som mala nastúpiť do elfhelmskej školy. Bolo fajn, že som sa mohla tešiť na svadbu, pretože to odpútalo moje myšlienky od blížiaceho sa vyučovania. Väčšina Elfhelmu prišla v ten deň do vidieckej siene. A dokonca aj niektoré bytosti zo Zalesnených hôr, medzi nimi aj Pravdovravná víla so svojím vílím kamarátom Klamárom Vilom, ktorý povedal, že sa mu veľmi páčia moje uši, čo ma trochu znepokojilo. Boli tam aj soby Vianočného otca. Blitzen musel sľúbiť, že počas obradu nespraví veľkú potrebu na podlahu, a svoj sľub skutočne dodržal. Prvý raz som videla drúlhudliarov. O vílach a elfoch som vedela už v časoch, keď som žila v Londýne, no o drúlhudliaroch som dosiaľ nič netušila. Zrejme ich nebolo veľa a vyskytovali sa len na východ od Elfhelmu. Nemali mená a neboli mužského ani ženského pohlavia. Boli to jed-

noducho rôznofarebné stvorenia. Jedno z nich žiarilo nažltlo, bolo nízke a buclaté a po celý čas sa usmievalo a pospevovalo si. Na svadbe bol aj Kapitán Sádzúr a jazykom zbieral z podlahy odrobinky jedál.

A bolo tam aj zemetrasenie. Alebo niečo, čo zemetrasenie pripomínalo. No ukázalo sa, že je to len trolka, ktorá prešla dlhú cestu z Údolia trolov až k vidieckej sieni. Bola však veľká a do siene sa nezmestila, a tak musela sedieť na zasněženej zemi vonku, ale pozerala sa cez okno. Bola to Urgula, najvyššia veliteľka trolov, väčšia ako všetci untertrolovia a übertrolovia, ktorí jej boli podriadení. Nevidela som ju celú, ale videla som jej hlavu s vlasmi divokými ako konáre stromu rozhýbané vetrom.

Vianočný otec otvoril okno, aby sa s ňou porozprával. „Ahoj, Urgula, veľmi rád ťa tu vidím.“

Urgula sa usmiala a ukázala svoje tri zuby. Každý z nich bol veľký ako zhnité dvere. „Som tu, aby som tebe a tvojej milovanej zaželala čo najviac šťastia v mene všetkých trolov.“

„To je veľmi milé,“ povedala Mary, ktorá stála vedľa Vianočného otca.

Spiežovce zahrli pieseň, ktorú zložili na túto príležitosť, s názvom „Pripadáš mi krásna, moja drahá (aj keď si ľudská bytosť).“

Obrad viedol otec Topo, najlepší priateľ Vianočného otca. Čoskoro som si uvedomila, že svadby v Elfheme sa trochu líšia od svadiieb na miestach, kde bežne žijú ľudia.

„Pozrite sa jeden druhému do očí,“ povedal otec Topo, „a usilujte sa nesmiať.“

Obom sa to darilo veľmi dobre, ale otec Topo začal rozprávať hrozné vtipy.

„Aký je najlepší vianočný darček?“

„Neviem,“ povedala Mary.

„Rozbitý bubon! Pretože ten už nič neprebije... Došlo vám to?“

„Áno,“ prehovoril Vianočný otec. „Ten vtip som ti povedal ja.“

Ale otec Topo mal toho viac.

„Čo je to ,oh, oh, oh‘? Ty, keď kráčaš dozadu. Chápeš? Pretože normálne hovoríš ,ho, ho, ho‘. Dobre. Prečo je smrčka odporná? Pretože smrdká! Došlo vám to? Prečo sa polievková misa podobá na ľudí? Pretože má zaoblené uši...“

A tieto hrozné vtipy pokračovali dlho, až do chvíle, keď sa Vianočný otec a Mary konečne rozosmiali – nie preto, že by vtipy boli zábavné, ale preto, že boli až smiešne trápne. A práve v tej chvíli – presne zosúladenej s okamihom smiechu – otec Topo povedal: „Teraz vás vyhlasujem za MANŽELOV!“ Pretože tak sa ľudia v Elfhelme berú. Musia sa rozosmiať v rovnakom čase uprostred svadobného obradu.

Mary sa automaticky stala Vianočnou matkou, pretože Vianočný otec bol predsedom Elfskej rady a Mary bola od tej chvíle jej členkou. Preto sa niektorí elfovia volali matka Niečo alebo otec Niečo. Takýmito menami sa vyznačovali členovia Elfskej rady, čo znamenalo, že sa môžu zúčastňovať na stretnutiach a pomáhať rozhodovať o veciach, ktoré sa týkajú Elfhelmu a života elfov. Teoreticky mohol byť členom tejto rady ktokoľvek. Ibaže väčšina sa členstvu vyhýbala, pretože sa vedelo, že